Konvansyon Editoryal

Evèk*
Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡
Evèk pou Nasyon yo, anba Mandatman Apostolik

Sen Jewòm k'ap ekri, pa Caravaggio (1605–06), Galleria Borghese, Wòm. Zo tèt mò a se yon memento mori: lanmò ka vini nenpòt ki lè, se poutèt sa gen apèl pou tounen vin jwenn Bondye: «Tounen vin jwenn Bondye. Paske, Bondye ki wa nan syèl la ap vin pran pouvwa a nan men li.» (Matye 4:17, Bib La).

Domèn piblik.

Ekri Dirèktè Lalwa Peyi Wa a swiv konvansyon ki esplike pi ba a. Yo esplike yo isit la pou chak lektè ka konnen kijan yo site Ekriti a ak lòt otorite yo, poukisa yo site kèk sous an patikilye, ak sa mak ak fòm yo sèvi sou paj sa yo vle di.

Ekriti Sen yo

Yo pa janm chanje Ekriti a. Yo site Ekriti a mo pou mo, egzakteman jan li enprime nan edisyon yo site a, e yo pa janm chanje l', nan okenn sikonstans, pou okenn rezon. Yo pa ajoute, ni retire, ni chanje okenn mo, okenn lèt, ni okenn mak ponktiyasyon, e yo pa mete okenn mak pou souliye ni okenn mak tipografik ladan l'. Kote tèks enprime a sanble gen yon erè gramè, òtograf oswa enpresyon, yo kite l' egzakteman jan li ye a. Ekriti a sakre, e yo pa fè l' anyen sou pretèks pou korije l'. Lè evèk la vle fè kòmantè sou yon pasaj, li fè l' ak pwòp mo pa l', deyò sitasyon an.

Bib yo sèvi yo. An angle, yo site Ekriti a dapre King James Version (tèks estanda 1769 la, ak liv Apokrif yo). Nan chak lòt lang, yo site Ekriti a dapre yon edisyon Bib ki deja etabli e ki pibliye nan lang lektè a ap li a; yo pa janm tradui l' ankò soti nan angle. Yo fè tout efò pou site yon edisyon ofisyèl yon sosyete biblik ki rekonèt chak fwa sa posib. Yo sèvi ak edisyon ki nan domèn piblik toupatou, sitou pou evite kesyon dwa otè ak tan pou tann otorizasyon pou sèvi ak yon edisyon ki gen dwa otè. Sepandan, nan kèk ka kote sa te saj e nesesè, yo te mande pèmisyon sosyete biblik ki reskonsab lang sa a. Yo sèvi ak edisyon ki toujou anba dwa otè ak pèmisyon piblikatè yo, kit piblikatè a bay pèmisyon an dirèkteman, kit li bay li nan lisans li pibliye, oswa, kote lalwa pèmèt sa, kòm yon itilizasyon lejitim (fair use).

Yo bay non edisyon an. Chak sitasyon Ekriti bay non edisyon yo site a, pa egzanp «(KJV)» an angle, «(Schlachter 1951)» an alman, oswa «(Bib La)» an kreyòl.

Nimewotaj vèsè yo. Gen kèk Bib ki nimewote kèk vèsè yon lòt jan, sitou nan Sòm yo. Chak lang site nimewotaj pwòp Bib pa l', kidonk yon referans ka diferan yon ti kras de referans angle a pou menm pasaj la.

Pawòl Kris yo. Pawòl Kris yo, ansanm ak mak sitasyon yo, enprime an wouj, jan evèk la detèmine yo. Nan kèk pasaj, moun pa dakò si se Kris la oswa si se Evanjelis la k'ap pale, tankou nan Jan 3:16; yo kite pasaj sa yo an nwa.

Liv ki pa nan menm kanon. Legliz yo pa resevwa menm liv yo kòm Ekriti. Yo ka site yon liv kèk legliz resevwa e lòt legliz pa resevwa, tankou liv Apokrif yo oswa liv kanon Legliz Ortodòks Tewahedo Letiopi a, e lè yo site l', sa pa vle di yo pran okenn desizyon sou plas li nan kanon an.

Lòd otorite a

Yo peze sous yo dapre lòd otorite sa a, depi sa ki pi wo a rive nan sa ki pi ba a. Yo mete chak ekriven oswa chak ekri nan kategori ki pi wo li kalifye pou li a; yo mete yon kredo ansanm ak konsil ki te adopte l' la, eksepte Kredo Apòt yo, yo mete nan nevyèm kategori a, ak Kredo Sen Atanaz la, yo mete nan onzyèm lan.

1. **Pawòl Kris yo**, kèlkeswa kote yo ekri nan Ekriti a.
2. **Ekri Apòt yo**: Matye; Jan; 1, 2 ak 3 Jan; Revelasyon; trèz lèt Pòl yo; ak 1 ak 2 Piè.
3. **Lòt ekri Nouvo Testaman an**: Mak, Lik, Travay, Ebre, Jak ak Jid.
4. **Ansyen Testaman an**, ansanm ak liv Apokrif yo jan yo enprime nan King James Version 1611 la.
5. **Papa Apostolik yo**, nan jenerasyon ki te vin apre Apòt yo (anviwon ane 95–150 apre Jezikri).
6. **Papa Legliz yo anvan Nise**, anvan Konsil Nise a (ane 325 apre Jezikri).
7. **Papa Legliz yo nan tan Nise ak apre Nise**, ansanm ak Papa Dezè yo.
8. **Sèt Konsil Ekimenik yo**, ni Lès ni Lwès resevwa yo, ansanm ak kredo ak definisyon chak konsil te adopte.
9. **Konsil ki te vin pita yo**, Lès ak Lwès pa resevwa yo tou de.
10. **Sen yo**: ekri nenpòt moun Legliz la, Lès oswa Lwès, rekonèt kòm sen, si yo pa mete l' nan yon kategori ki pi wo.
11. **Konfesyon, katechis, ak dokiman pap ak patriyach yo.**
12. **Tèks litijik**, tankou ansyen litiji yo ak Book of Common Prayer la.
13. **Ekriven kretyen nan listwa ki pa kanonize.**
14. **Ansyen sous ki pa kanonik ak sous ki pa kretyen**, tankou liv pseudepigrafik yo, woulo Lanmè Mouri yo, Josephus, ak istoryen grèk ak women yo.
15. **Rechèch modèn.**
16. **Liv referans**, tankou leksik ak konkòdans, ki sèvi kòm zouti, pa kòm otorite.

Chwa sous yo

Sa pa vle di yo apwouve. Lè yo site yon ansiklik, oswa nenpòt zèv yon otè ki nan yon denominasyon, oswa zèv yon legliz olye zèv yon lòt, sa pa vle di yo apwouve denominasyon sa a oswa legliz sa a, ni yo gen okenn preferans. Yo chwazi yon pasaj sèlman paske evèk la jije pasaj sa a, nan sous sa a, bay yon ansèyman espesyal sou kesyon y'ap trete a, e pou okenn lòt rezon. Se pa entansyon l' pou l' fè okenn denominasyon avanse ni pou l' bare l'.

Verite a kote ou jwenn li. Evèk la kenbe verite a se kote ou jwenn li. Se poutèt sa li ka site sous ki pa relijye, ak zèv ki pa kanonik oswa ki toujou nan diskisyon pami legliz yo. Li fè sa paske, kòm otè, li jije pasaj li site a bay yon ansèyman espesyal, e li asire tèt li sa li di a se verite.

Sitasyon ak referans

Sitasyon yo mo pou mo. Mo ki ant mak sitasyon se toujou mo egzak sous yo site a. Yo pa janm rezime yon sous tankou si se te yon sitasyon. Kote yo pa ka verifye mo egzak yon sous, yo pa site l'.

Twa pwen ak kwochè. Twa pwen (...) montre yon sitasyon kòmanse oswa fini nan mitan yon fraz orijinal la, oswa yo kite kèk mo deyò. Mo ki ant kwochè nan yon sitasyon parèt jan yo ye nan edisyon yo site a. Yo pa janm mete anyen anndan yon sitasyon Ekriti.

Nòt nan fen yo bay tèks la an antye. Chak otorite yo site nan yon ekri parèt an antye nan nòt nan fen li, ak mo egzak sous la, pou lektè a ka li otorite a li menm, olye yon referans sèlman.

Referans. Eksepte kote yo di klèman gen yon diferans, referans ak fòma yo swiv *Chicago Manual of Style*, metòd moun aksepte jeneralman pou ekri teyolojik ak istorik tankou sa yo pibliye isit la. Ekri Dirèktè Lalwa Peyi Wa a kite metòd sa a espre, pou rezon sa yo, sou pwen sa yo:

1. **Pwonon ki refere a Bondye ekri ak majiskil** (He, Him, His), ansanm ak mo ki pou li, tankou «His right hand». Chicago konn ekri yo an miniskil. Yo ekri yo ak majiskil isit la pa respè. (Règ sa a se pou paj angle yo: an kreyòl, pwonon «li» a pa pran majiskil, menm jan Bib La pa ekri l' ak majiskil.)

2. **Sitasyon pasyèl yo kenbe twa pwen yo.** Chicago konn kite twa pwen deyò nan kòmansman oswa nan fen yon sitasyon. Isit la yo kenbe yo, pou lektè a toujou konnen lè yon sitasyon, e sitou yon sitasyon Ekriti, pa bay tout fraz la.
3. **Nòt nan fen yo bay tèks konplè chak otorite yo site,** pa sèlman referans lan. Yo fè sa pou lektè a ka li otorite a li menm.
4. **Pawòl Kris yo enprime an wouj,** ansanm ak mak sitasyon yo, dapre vye abitid Bib lèt wouj yo, pou pawòl Seyè a ka parèt apa.
5. **«Lord» ki refere a Jezi ekri an ti majiskil** nan pwòp ekri evèk la, men pa janm nan Ekriti a, pa respè. (Sou paj an kreyòl yo, «Seyè» pa ekri an ti majiskil, paske Bib La pa make non Seyè a yon fason apa.)

Papa Legliz yo nan lòt lang. Lè yo site yon Papa Legliz dapre yon edisyon angle, sitasyon an sou yon paj nan yon lòt lang tradui soti nan edisyon angle sa a, e yo make sa, pa egzanp «(tradui apati tèks anglè ANF 1)».

Lang ak estil

Majiskil pa respè. Pwonon ki refere a Bondye ekri ak majiskil (He, Him, His), menm jan ak mo ki pou li nan menm sans lan, tankou lè yo di Kris la chita sou bò dwat li (at His right hand). (An kreyòl, pwonon «li» a pa pran majiskil; se tit yo, tankou «Bondye» ak «Seyè a», ki montre respè.)

«Lord» an ti majiskil. Nan pwòp ekri evèk la, mo «Lord» la, lè li refere a Jezikri, ekri an ti majiskil, nan tout lang ki ekri ak lèt majiskil. Yo pa janm fè sa nan Ekriti a. (Sou paj an kreyòl yo, yo pa fè sa, paske Bib La pa make non Seyè a yon fason apa.)

Lòt majiskil. «Peyi Wa» (Peyi Wa Bondye a ak Peyi Wa ki nan syèl la), «Dirèktè Lalwa Peyi Wa a», «Ekriti», «Legliz» (lè li vle di tout Kò Kris la) ak «Sentespri» pran majiskil.

Òtograf ak ponktiyasyon. Paj angle yo swiv òtograf ameriken. Nan yon seri ki separe ak pwen vigil, se «; and» ki prezante dènye eleman an (an kreyòl, «; ak»).

Tit. Yo bay tit yo kòm fòm pou adrese moun, pa kòm reklamasyon yon ran, e yo kenbe yo modès.

«The Most Reverend» (an kreyòl, «Monseyè») se fòm adrès moun abitye sèvi pou yon evèk nan Etazini. Li pou fonksyon an, pa pou moun nan, e yo sèvi avè l' pa koutwazi, pa kòm yon onè yo reklame. Yon gid katolik sou fòm adrès yo sèvi nan Etazini bay, pou ekri yon evèk: «His Excellency, / The Most Reverend (full name).»[1]

D.D. Diplòm Doktè nan Teyoloji evèk Byers genyen an, yo te ba li l' *honoris causa*, sa vle di kòm yon onè, pa apre li fin swiv yon pwogram etid, jan sa konn fèt nan Legliz la.[2] Yon egzanp anpil moun konnen se reveran doktè Billy Graham. Pi gwo diplòm li te genyen apre etid se te yon Bachelor of Arts,[3] e li te resevwa yon doktora onorè nan teyoloji an 1948.[4] Moun te konn rele l' «Dr. Graham».[5] Pami lòt moun ki te resevwa doktora onorè, gen reveran Harry A. Ironside, ki pa t' ale lekòl pi lwen pase lekòl primè;[6] reveran G. Campbell Morgan;[7] evanjelis Billy Sunday;[8] monseyè Ronald Owen Hall, evèk Hong Kong ak Sid Lachin;[9] C. S. Lewis;[10] reveran A. W. Tozer;[11] ak Sent Teresa Kalkita.[12]

Non. Yo nonmen sen yo, pap yo, patriyach yo ak lòt evèk yo nan fòm ki tradisyonèl nan pwòp Legliz pa yo oswa ki abityèl nan lang lektè a. Fòm yo chwazi a pa vle di yo pito youn nan legliz yo pase yon lòt.

Tradiksyon yo. Paj ki nan lòt lang pase angle tradui avèk èd entèlijans atifisyèl, e se tèks angle a ki fè otorite. Gade Yon nòt sou tradiksyon yo ak sou otorite.

Sit entènèt la

Imaj. Yo montre sèlman imaj ki nan domèn piblik oswa ki gen yon lisans lib pou yon itilizasyon konsa, e chak imaj gen yon lejann ak yon kredi.

Nimewotaj, dat ak revizyon. Piblikasyon yo gen nimewo ak dat. Yo ka revize paj pèmanan yo nan plas yo, e yon paj ki revize ka montre dat dènye revizyon li, pou lektè a ka konnen ki vèsyon l'ap li.

Koreksyon. Yo mande lektè ki jwenn yon erè, e sitou yon erè nan yon sitasyon Ekriti, pou yo ekri nan adrès ki sou paj akèy la. Yo korije erè yo.

Abreviyasyon

KJV	King James Version (tèks estanda 1769 la)
ANF	*Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts ak James Donaldson, epi nimewo volim nan
NPNF2	*Nicene and Post-Nicene Fathers*, Second Series, ed. Philip Schaff ak Henry Wace, epi nimewo volim nan
Easton	Burton Scott Easton, *The Apostolic Tradition of Hippolytus* (1934)
A.D.	*Anno Domini*, nan ane Seyè nou an
c.	*circa*, anviwon

Dènye revizyon: 10 oktòb 2026

Nòt nan fen

1 Michael Andrews, «How to Address Church Officials, Bishops, Priests», *Adoremus Bulletin*, 15 out 2009, https://adoremus.org/2009/08/how-to-address-church-officials-bishops-priests/. Paj la di: «Fòm adrès yo sèvi nan Etazini pou korespondans ak pou pale parèt pi ba a, ansanm ak kèk adrès postal otorite Legliz yo.» (tradui apati tèks anglè)

2 Pap Franswa, *Veritatis Gaudium*, Konstitisyon Apostolik sou Inivèsite ak Fakilte Eklezyastik yo (8 desanm 2017), atik 51: «Yo ka bay yon Doktora onorè pou merit syantifik oswa kiltirèl espesyal nan avansman syans eklezyastik yo» (tradui apati tèks anglè), https://www.vatican.va/content/francesco/en/apost_constitutions/documents/papa-francesco_costituzione-ap_20171208_veritatis-gaudium.html.

3 Wheaton Archives & Special Collections, «Billy Graham Resources», Wheaton College, konsilte 10 oktòb 2026: «Graham te enskri Wheaton an 1940, e li te gradye an 1943 ak yon BA nan antwopoloji» (tradui apati tèks anglè), https://www.wheaton.edu/about-wheaton/museums-library-and-collections/wheaton-archives-and-special-collections/research/billy-graham-resources.

4 Wheaton Archives & Special Collections, «Select Chronology», The Evangelism & Missions Archives, Wheaton College, dènye mizajou 2 jen 2026: «Seremoni gradyasyon King's College, li resevwa diplòm onorè Doktè nan Teyoloji» (tradui apati tèks anglè), New Castle, DE, 7 jen 1948, https://www.wheaton.edu/__data/assets/file/0013/30370/Chronology-1934-2018.pdf.

5 David Van Biema, «Dr. Billy Graham: A Purposeful Life, An Indelible Legacy», *Guideposts*, [2018?], konsilte 10 oktòb 2026: «Reveran Doktè Billy Graham, petèt lidè relijye ki te gen plis enfliyans e ke moun te plis admire nan 20yèm syèk la, mouri 21 fevriye, a laj 99 an» (tradui apati tèks anglè),

https://guideposts.org/articles/prayer/inspirational-prayers/dr-billy-graham-a-purposeful-life-an-indelible-legacy/. Gade tou Blake Killingsworth, «DBU Celebrates the Life of Billy Graham», Dallas Baptist University, 21 fevriye 2018: «DBU te bay Dr. Billy Graham premye doktora onorè li nan yon seremoni espesyal ki te fèt sou kanpis DBU a» (tradui apati tèks anglè), https://www.dbu.edu/news/2018/02/dbu-celebrates-the-life-of-billy-graham.html; Erin Branham, «A Personal Memory of Dr. Billy Graham», BRIGHT-FM, 21 fevriye 2018: «Dr. Graham te envite plizyè milyon moun pou yo rankontre Jezi yon fason pèsonèl» (tradui apati tèks anglè), https://www.brightfm.com/shine/shine-daily/a-personal-memory-of-dr-billy-graham/; ak Frank J. Beard, «Reflections on the life of Rev. Dr. Billy Graham», Illinois Great Rivers Conference, The United Methodist Church, 1 mas 2018: «Dr. Graham te resevwa anpil prim, diplòm onorè ak sitasyon pandan long lavi 99 an li a» (tradui apati tèks anglè), https://igrc-www.brtsite.com/blogpostsdetail/11047520.

6 «Author Biography», Plymouth Brethren & Other Ministries: «Malgre klas li yo te kanpe nan lekòl primè...» (tradui apati tèks anglè); «Wheaton College te ba li yon Litt.D. onorè an 1930, e Bob Jones University, yon D.D. onorè an 1942» (tradui apati tèks anglè), https://plymouthbrethren.org/node/5488.

7 «The G. Campbell Morgan Collection», Learning Commons, Chicago Theological Seminary: «Morgan te resevwa diplòm Doktè nan Teyoloji li nan Chicago Theological Seminary an 1902» (tradui apati tèks anglè), https://ctslibrary.org/collections/Campbell_Morgan/intro.html.

8 Robert P. Muhlbach, «Billy Sunday, Evangelist», *Baseball Research Journal* (Society for American Baseball Research), 1980: Sunday «te resevwa anpil diplòm onorè doktè nan teyoloji» (tradui apati tèks anglè), https://sabr.org/journal/article/billy-sunday-evangelist/.

9 University of Hong Kong, Honorary Graduates, «The Rt. Rev. Ronald Owen Hall»: «Doktè nan Teyoloji *honoris causa*» (tradui apati tèks anglè), 64yèm Kongregasyon, 1965, https://www4.hku.hk/hongrads/citations/mc-ma-ronald-owen-hall-the-rt-rev-ronald-owen-hall.

10 Gabriel Sewell, «Graduation week, celebrating Honorands: Great thinkers and writers», University of St Andrews Special Collections: «St Andrews te bay Clive Staples Lewis yon doktora onorè nan teyoloji an jen 1946» (tradui apati tèks anglè), https://university-collections.wp.st-andrews.ac.uk/?p=11658.

11 «A.W. Tozer & Wheaton College», Wheaton College Special Collections, 27 fevriye 2012: «Wheaton College te onore Tozer ak yon doktora onorè (LLD) an 1950» (tradui apati tèks anglè); «De zan apre, Houghton College te ba li LLD onorè a» (tradui apati tèks anglè), https://lib-scblog3.wheaton.edu/?p=5051.

12 University of Hong Kong, Honorary Graduates, «The Reverend Mother Teresa»: «Doktè nan Syans Sosyal *honoris causa*» (tradui apati tèks anglè), 146yèm Kongregasyon, 1993, https://www4.hku.hk/hongrads/graduates/m-c-o-m-o-b-e-hon-d-d-hon-dr-med-mary-bojaxhiu-teresa-the-reverend-mother-teresa. Epitou: *Duke of Edinburgh Is Installed as Chancellor of the University*, Anglia Television, 1977, East Anglian Film Archive, kat. 207990, ki montre l' «ap resevwa yon diplòm onorè nan men Duk la jou sa a» (tradui apati tèks anglè), https://eafa.org.uk/work/?id=894726.

Tout pasaj Bib an kreyòl ki sou paj sa a soti nan *Bib La* (1985), ki nan domèn piblik. Tèks: ebible.org/hat. Yo site vèsè yo san yo pa chanje anyen; twa pwen (...) make kote yo kite yon pati.